

Collegevoorstel

Onderwerp:

Startbijdrage Duurzame Energie Barneveld (DEB)

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met de memo Startbijdrage aan Duurzame Energie Barneveld Investeringsmotor B.V.
2. De raad hierover te informeren via rubriek B

Raad

- ☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:
☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Datum 16 november 2017 Steller: M.E. Knol

Afd: RO-SBO Aantal bijlagen 2

Afd.hoofd:
I.Y. van
Dijkhuizen

Portefeuillehouder:
D.J. Dorrestijn

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Groentje openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Bijlagen openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, vermelden op bijlage

	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Secretaris			
Burgemeester			
Wethouder A. de Kruijf			
Wethouder P.J.T. van Daalen			
Wethouder G.J. van den Hengel			
Wethouder D. J. Dorrestijn-Taal			

Beslissing burgemeester en wethouders : 21-11-2017

Nummer op besluitenlijst: 47/13

Conform advies - RO
- Raad

1. Inleiding

De Stichting Duurzame Energie Barneveld is een maatschappelijk bedrijf dat investeringen in duurzame energie en energiebesparing bij burgers en bedrijven stimuleert. Bedoeling daarbij is dat de revenuen van de investeringen daarbij zoveel mogelijk in de Barneveldse samenleving blijven.

Op 28 april 2016 is er tussen de gemeente Barneveld en DEB Investeringsmotor B.V. (DEB) een leenovereenkomst gesloten, om een deel van het benodigde startkapitaal beschikbaar te stellen.

Op 10 mei 2016 heeft DEB een eerste bedrag van €100.000 ontvangen. In de overeenkomst is als voorwaarde opgenomen, dat nog eens € 100.000 aan DEB wordt verstrekt als DEB een bedrag van €150.000 van andere financiers dan de gemeente Barneveld heeft weten te verkrijgen en dit aan het college heeft medegedeeld en onderbouwd.

DEB kan zich in potentie ontwikkelen tot een spin in het web bij de realisatie van de doelen van de energievisie van Barneveld. Op dit moment wordt gewerkt aan een ontwikkelplan DEB (onder meer met ondersteuning van de Denktank Klimaat en Duurzaamheid). De financiering van de organisatie DEB blijft een belangrijk aandachtspunt, zolang niet het volledige benodigde startkapitaal van €350.000 beschikbaar is.

2. Beoogd effect

De raad wordt, zoals afgesproken, geïnformeerd over het al dan niet verstrekken van het tweede gedeelte van de lening.

3. Argumenten

1.1 *DEB heeft geen aanvraag gedaan voor het tweede deel van de lening ter hoogte van €100.000*

DEB geeft aan dat op dit moment aanvullende financiering niet noodzakelijk is, aangezien een aantal projecten nog in de startfase is. Pas op het moment dat projecten concreter worden is extra financiering nodig; en ook dan pas zal er in de markt interesse ontstaan om mee te investeren. DEB is terughoudend met het aangaan van nieuwe rentedragende leningen. Wel wordt al actief gekeken naar subsidiemogelijkheden. Voor projecten zijn die al verworven; voor de eigen organisatie nog niet.

4. Kanttekeningen

N.v.t.

5. Financiën

Het tweede gedeelte van de leenovereenkomst ter hoogte van € 100.000 is niet aangevraagd en wordt dus nog niet verstrekt aan DEB. Als DEB €150.000 uit de markt haalt kan de tweede €100.000 alsnog worden verstrekt. De lening aan DEB (een start-up) heeft een hoog risico profiel.

DEB heeft tot nu toe ca. 20% van de geleende €100.000 besteed aan een website, een gedeeltelijke vergoeding van de kwartiermaker in het windenergietraject en is daarnaast verplichtingen aangegaan in het kader van het windtraject (zie bijlage 1). Over het reeds verstrekte bedrag wordt jaarlijks 5% enkelvoudige rente bij de hoofdsom geteld en na vijf jaar start DEB met de aflossing van het totaal verstrekte bedrag in jaarlijkse termijnen gedurende vijf jaar (zie bijlage 2).

6. Uitvoering

Als DEB het tweede deel van de leenovereenkomst aanvraagt, beoordeelt het college of de tweede €100.000 aan DEB wordt verstrekt en stelt de raad hiervan op de hoogte.

7. Bijlagen

1. De informerende memo startbijdrage DEB
2. De leenovereenkomst met DEB

Memo

Datum:
16 november 2017

Onderwerp: De startbijdrage Duurzame Energie Barneveld Investeringsmotor B.V.

Ter attentie van: De raad van de gemeente Barneveld

Afzender: Burgemeester en wethouders

Informerende memo over het al dan niet toekennen van het tweede deel van de startbijdrage aan Duurzame Energie Barneveld Investeringsmotor B.V.

Inleiding

Duurzame Energie Barneveld Investeringsmotor B.V. (DEB) heeft de gemeente Barneveld begin 2016 gevraagd om een renteloze lening of participatie van €350.000. Uit de haalbaarheidsstudie was gebleken, dat dit bedrag nodig zou zijn om de eerste vijf jaar te overbruggen.

De doelstellingen van DEB dragen bij aan de realisatie van de doelen van de vastgestelde energievisie van de gemeente Barneveld. De raad heeft op 2 maart 2016 besloten om Duurzame Energie Barneveld Investeringsmotor B.V. een startbijdrage te verstrekken in de vorm van een rentedragende lening.

Hierna is op 28 april 2016 door de gemeente Barneveld een leenovereenkomst tegen een rente van 5% met DEB gesloten. Deze lening, voor dekking van de exploitatiekosten in de eerste vijf jaar, bedroeg in de eerste tranche € 100.000,-- met recht op een tweede tranche van € 100.000,-- als DEB de resterende € 150.000,-- cofinanciering van derden uit de markt zou halen.

De raad is toegezegd te worden geïnformeerd over het al dan niet verstrekken van het tweede gedeelte van de lening ter hoogte van €100.000.

Met deze memo wordt de raad hierover geïnformeerd.

Terugblik

Oprichting Stichting Duurzame Energie Barneveld (DEB).

In de Denktank Klimaat & Duurzaamheid Barneveld kwam enkele jaren terug de gedachte op om de kansen voor een lokaal duurzaam energiebedrijf te onderzoeken.

De eerste verkenningen richtten zich op lokale productie én levering van duurzame energie (met zonne-energie als startpunt) in een coöperatieve organisatie.

Dit vormde de basis voor de oprichting van Stichting Duurzame Energie Barneveld (DEB) op 30 oktober 2015.

Doel van DEB: een bijdrage leveren aan verduurzaming in de gemeente Barneveld door het aanjagen van projecten met een local-for-local aanpak. DEB is een energie-investeringsmotor die investeren in duurzame energie (en energiebesparing) voor veel Barneveldse burgers, bedrijven en organisaties aantrekkelijk maakt en daarmee zoveel mogelijk rendement van energieprojecten binnen de lokale economie brengt en houdt.

Bij de oprichting stond voorop dat DEB in haar opzet een professionele organisatie moet zijn en niet een van donatie afhankelijke vrijwilligersorganisatie. Vrijwilligers en donaties kunnen natuurlijk wel een rol spelen om DEB organisatorisch en financieel van een bredere basis te voorzien.

Op basis van deze uitgangspunten is een bedrijfsplan opgesteld.

Bedrijfsplan

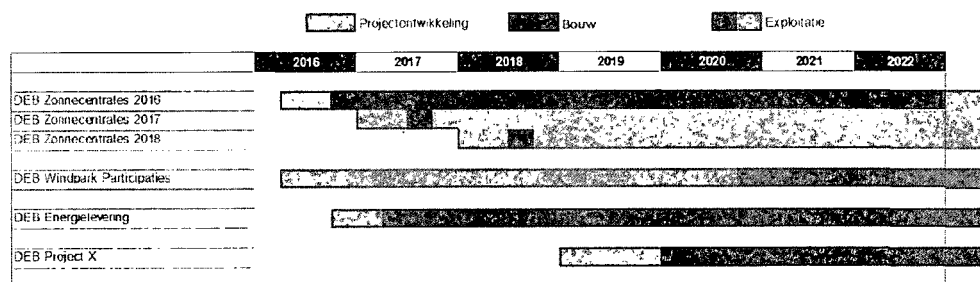
Uitgangspunt voor het bedrijfsplan was, dat DEB ten behoeve van het maatschappelijk belang werkt aan haar eigen continuïteit. DEB gaat daartoe projectgebonden samenwerkingen aan met financieel/commercieel belanghebbenden, ondernemingen en inwoners.

DEB Investeringsmotor moest gebaseerd zijn op terugbetaling van ontwikkelkosten en de inzet van project rendementen in nieuwe project(ontwikkeltraject)en. De bedrijfsvoering is zo lean mogelijk en wordt uit de opbrengsten van de projecten bekostigd.

In de eerste periode zou de focus moeten liggen op een – al dan niet coöperatief – ‘energiebedrijf’ of ‘investeringsfonds’ dat zich in de eerste plaats richt op de ontwikkeling van lokale energieproductie met bijpassende financieringsarrangementen. Op termijn ontwikkelt DEB zich tot een lokale spil voor de energietransitie (de overgang van een fossiele naar een duurzame energievoorziening). DEB heeft een onafhankelijke positie in het maatschappelijk middenveld tussen bedrijven, inwoners en de gemeente.

Investeringsplan

DEB stelde een investeringsprogramma op om vanuit maatschappelijk belang te werken aan haar eigen continuïteit (zie onderstaand schema).

Volgens het investeringsprogramma zou DEB starten met het ontwikkelen van grootschalige zonne-energieprojecten om met name de zichtbaarheid van DEB te vergroten. Gelijktijdig wilde DEB starten met een project voor het opwekken van windenergie. Energielevering zou later aan de orde komen als duurzame energieproductie was opgestart. Op termijn zouden ook andere projecten kunnen starten, zoals bijvoorbeeld projectbegeleiding, waarin DEB zich als onafhankelijke organisatie zou kunnen neerzetten.

Financiering

De financiering van DEB is een aandachtspunt. Dat heeft een aantal redenen.

Gekeken naar de opbrengsten uit projecten, zijn de marges op grootschalige zonne-energieprojecten beperkt en onvoldoende voor het financieren van de organisatie DEB. Dit is anders bij de exploitatie van windmolens. De marges op windmolens zijn, voldoende hoog om de organisatie DEB te financieren.

Het ontwikkeltraject van windenergieprojecten is lang en de investeringen zijn hoog. Om DEB als organisatie financieel onafhankelijk te maken is een aantal windmolens nodig. Uit de haalbaarheidsstudie van jaar 2015 bleek, dat er een startkapitaal van € 350.000 nodig was, ter overbrugging van de eerste vijf jaar van DEB.

Uit het haalbaarheidsonderzoek bleek verder dat er weinig aantrekkelijke mogelijkheden zijn voor risico dragende financiering in DEB als organisatie. Oprichters en funders van DEB kunnen geen harde lening afsluiten en moeten tevreden zijn met het vooruitzicht van terugbetaling op lange termijn.

In het haalbaarheidsonderzoek zijn daarom diverse opties voor de overbrugging van de eerste vijf jaar onderzocht. Het Innovatie-en Energiefonds Gelderland (IEG) kwam niet in aanmerking, want die streeft naar vervreemding van een participatie mét rendement én binnen een periode van 5 tot 10 jaar. Subsidies van de provincie zijn over het algemeen projectgebonden en incidenteel.

Voor een risicodragende financiering van de overbruggingsperiode van DEB bestonden twee opties:

1. een tijdelijke participatie (vervreemding na 10 á 15 jaar);
2. een renteloze lening met lange looptijd (model DE-on Flevoland).

De gemeente Barneveld werd daarom, als belanghebbende voor het behalen van de gemeentelijke energiedoelen, gevraagd om een tijdelijke participatie (vervreemding na 10 á 15 jaar) of een renteloze lening met lange looptijd ter hoogte van €350.000.

Leenovereenkomst met DEB

De raad heeft op 2 maart 2016 besloten om Duurzame Energie Barneveld Investeringsmotor B.V. een startbijdrage te verstrekken in de vorm van een lening met 5% rente.

Hierna is op 28 april 2016 door de gemeente Barneveld een leenovereenkomst van €200.000 voor dekking van de exploitatiekosten in de eerste vijf jaar. Daarvan heeft DEB de eerste tranche € 100.000,-- ontvangen. DEB kan het tweede deel van de lening ontvangen, als DEB € 150.000,-- cofinanciering van derden uit de markt heeft gehaald.

Het tweede deel van de lening is nog niet aangevraagd.

Het is, gezien de fase waarin de verschillende activiteiten die DEB in uitvoering heeft, zich bevinden nog niet nodig om op dit moment aanvullende financiering te verkrijgen. Pas op het moment dat projecten concreter worden is extra financiering nodig; en ook dan pas zal er in de markt interesse ontstaan om mee te investeren. DEB is verder terughoudend met het aangaan van nieuwe rentedragende leningen. Wel wordt al actief gekeken naar subsidiemogelijkheden. Voor projecten zijn die al verworven; voor de eigen organisatie nog niet.

Besteding van het eerste deel van het leenbedrag

Beleid van DEB is erop gericht zoveel mogelijk van de toegekende €100.000 in te zetten voor investeringen in het windenergie traject. Er wordt daarom nog grotendeels met inzet van vrijwilligers gewerkt. Van de lening is tot nu toe ca. 20% ingezet voor de opzet van een website en een gedeeltelijke vergoeding voor de kwartiermaker DEB voor zijn activiteiten voor het windenergie traject en zijn daarnaast verplichtingen aangegaan in het kader van het windenergie traject.

Activiteiten DEB

De afgelopen 1,5 jaar heeft DEB zich vooral gericht op het realiseren van windenergie, vanwege de substantiële bijdrage aan de energiedoelen van de gemeente, de grote potentie voor participatie door inwoners en bedrijven en vanwege het eigen verdienmodel. Daarnaast heeft DEB zich ingezet voor grootschalige zonne-energie projecten waar participatie door burgers aan de orde is en projecten die niet makkelijk door andere marktpartijen opgezet worden.

DEB wordt door inwoners gewaardeerd vanwege hun onafhankelijke lokale rol. DEB is het afgelopen jaar door een aantal inwoners benaderd voor het begeleiden en/of uitwerken van initiatieven, bijvoorbeeld voor grootschalige zonne-energieprojecten en de begeleiding van het project "verduurzaming de Glind". Door het gevraagde werk kapitaal maar gedeeltelijk toe te kennen heeft de kwartiermaker beperkte capaciteit om hiermee aan de slag te gaan, tenzij de werkzaamheden op projectbasis kunnen worden uitgevoerd.

Onderstaande geeft een overzicht van de activiteiten van DEB.

Windenergie

In het afgelopen jaar is DEB aanjager geweest van de ontwikkeling van een windpark voor opwekking van windenergie. Activiteiten in dit kader betroffen gesprekken met omwonenden en belangenorganisaties, locatiekeuze en planvorming in samenspraak met grondeigenaren, het consortium en in afstemming met de gemeente.

Met een consortium, bestaande uit drie Barneveldse partijen (DEB, Topwind Assets BV, Valleypower BV) en Eneco, is een principeverzoek ingediend voor een windpark met drie windmolens (4,5 MW per turbine) op locatie Zeumeren.

Anders dan met uitsluitend partijen met een commercieel belang, maakt DEB het mogelijk voor inwoners om mee te investeren in het windproject en is een deel van de opbrengsten voor onze inwoners. De exploitatie van een paar windmolens is zoals eerder vermeld in de toekomst een drager voor de businesscase van de organisatie DEB.

Grootschalig Zon

DEB is betrokken bij de planvorming van enkele zonneparken in de gemeente Barneveld. Hierbij worden omwonenden en andere inwoners benaderd voor het mee-investeren in de grootschalige productie van zonnestroom.

DEB is daarnaast betrokken bij de planvorming rondom zon op daken en mogelijk dubbel ruimte gebruik (land/zon) in De Glind. Partijen uit de samenleving in De Glind hebben de ambitie om een energieneutraal dorp te worden. Ze zijn daar al enige tijd mee bezig. Gaandeweg bleek er behoefte aan een onafhankelijke lokale partij om het zonne-energie project in De Glind vorm te geven en aan te jagen en ze zo te ondersteunen bij het realiseren van de ambitie om een energieneutraal dorp te worden. Hiervoor heeft DEB een subsidie van de provincie Gelderland binnengehaald. Oktober 2017 is DEB met dit project gestart.

Het verdienmodel van het realiseren van zonnepanelen op grote daken kent kleine marges. De kwartiermaker heeft diverse gesprekken gevoerd met dak-eigenaren over de verhuur van het dak en de plaatsing van zonnepanelen. De meeste dakeigenaren kiezen nu echter nog niet voor verhuren van hun dak. De verhuur brengt te weinig op en/of wordt als lastig ervaren.

Voor twee zonne-energieprojecten bij bedrijven heeft de kwartiermaker in totaal ruim €850.000 aan SDE-plus subsidie binnengehaald, waarmee zonnepanelen op twee grote daken geïnstalleerd kunnen worden.

Energieloket voor particulieren en bedrijven

De gemeente hecht veel belang aan een onafhankelijk en liefst lokaal ingevuld energieloket. Omdat DEB lokaal-voor-lokaal werkt is de aansturing van het energieloket voor particulieren en de energie ambassadeurs bij DEB belegd. Om dezelfde reden is het de bedoeling, dat op termijn de aansturing voor het loket voor bedrijven ook bij DEB komt te liggen.

Vanaf medio 2017 faciliteert DEB het Energieloket voor particulieren. De adviseur van het Energieloket neemt de volgende werkzaamheden voor zijn rekening:

- begeleiding en ondersteuning van de energieambassadeurs
- opstarten en verder uitwerken van zon- en postcoderoosprojecten
- wijkaanpakken voortbouwend op de ervaringen opgedaan in 2016
- energieloket op markten en evenementen
- advisering van gemeentelijke beleids- of communicatiemedewerkers

Coördinatie Energiek Ondernemend Barneveld (EOB)

Daarnaast heeft DEB vanaf september 2017 ook de rol van coördinator van Energiek Ondernemend Barneveld. Een lokaal-voor-lokaal aanpak waarbij bedrijven en organisaties hun vastgoed gaan verduurzamen door gebruik te maken van onafhankelijk advies en overgaan tot de uitvoering van maatregelen die passend zijn voor het bedrijf door, bij voorkeur, lokale ondernemers. Met dit concept gaan we ondernemers in Barneveld helpen geld te verdienen aan duurzaamheid.

De gemeente heeft vanwege de lokaal-voor-lokaal aanpak en onafhankelijke positie DEB gevraagd de coördinatie rol op zich te nemen.

Er zijn onafhankelijke energie adviseurs geworven en binnenkort zijn de eerste bijeenkomsten voor het werven van de eerste deelnemers (de koplopers) aan dit traject.

Verdere ontwikkeling DEB

Begin oktober 2017 heeft het DEB bestuur een bijeenkomst georganiseerd om na te denken over de rol van DEB en de financiering. Met een select gezelschap van actieve inwoners, ondernemers met uiteenlopende expertise uit het netwerk van DEB: de Denktank klimaat en duurzaamheid, de gemeente, experts en de Woningstichting Barneveld is nagedacht over de ontwikkeling van DEB voor de komende jaren.

De verschillende partijen komen tot een gezamenlijk beeld waarin de verschillende activiteiten op gebied van energie, die nu 'los' van elkaar plaatsvinden, worden gebundeld.

Door DEB als spil van deze organisatie in te zetten, wordt de lokaal-voor-lokaal uitvoering versterkt. Deze activiteiten zijn in drie categorieën in te delen:

- het initiëren en uitvoeren van lokaal-voor-lokaal projecten;
- het organiseren van onafhankelijk advies voor inwoners, bedrijven en organisaties op het gebied van energiebesparing en productie van duurzame energie;
- het uitbouwen en benutten van het duurzaamheidsnetwerk in Barneveld

Daarbij past naast de Stichting DEB en de DEB Energie Investeringsmotor BV voor projecten ook de coöperatie als organisatievorm. Lidmaatschap van de leden (de inwoners en bedrijven) vergroot de betrokkenheid bij DEB en versterkt haar positie als maatschappelijke organisatie midden in de samenleving.

De financiering blijft een belangrijk aandachtspunt. Hiervoor is geen eenvoudige oplossing voorhanden. Er zijn enkele ideeën voor oplossingen aangedragen, zoals het aantrekken van betalende leden (inwoners en bedrijven) voor de te vormen coöperatie en het verwerven van betaalde opdrachten, die passen bij de rol van DEB (onafhankelijk en lokaal-voor-lokaal).

Conclusie

DEB en de gemeente gaan met elkaar in gesprek over de wijze waarop de uitvoering van concrete projecten versneld kan worden en haar rol van aanjager van duurzaamheid in de Barneveldse samenleving vanuit haar onafhankelijke positie in het maatschappelijk middenveld verstevigd kan worden.

En DEB vraagt nu niet het tweede deel van de lening bij de gemeente aan.

Voor het voortbestaan van DEB en de realisatie van de voorgenomen duurzaamheidsprojecten heeft het niet verstrekken van de tweede €100.000 geen gevolgen.